

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Francesc Miralles

*iubire
cu „i” mic*

Traducere din spaniolă de
CORNELIA RĂDULESCU

HUMANITAS
fiction

Cuprins

I. O mare de ceață	7
II. Fața ascunsă a Lunii	39
III. Tristețea lucrurilor.	93
IV. Cuvinte de inventat.	147
V. O zi din viață.	213
<i>Mulțumiri</i>	245

*Bucură-te de lucrurile mărunte, pentru că,
poate, într-o zi vei privi înapoi
și îți vei da seama că erau lucruri importante.*

ROBERT BRAULT

I
O MARE DE CEAȚĂ

650.000 de ore

Lipsea doar o fărâmbă de timp până să se sfârșească anul și să înceapă unul nou. Invenții ale omului ca să vândă calendare. În fond, noi am decis în mod arbitrar când încep anii, lunile, chiar și orele. Organizăm lumea pe măsura noastră, iar asta ne liniștește. Poate că, dincolo de haosul aparent, Universul are o ordine, la urma urmei. Dar, fără îndoială, nu va fi a noastră.

În timp ce așezam pe masa din sufragerie o sticlă mică de șampanie și douăsprezece boabe de strugure¹ mă gândeam la ore. Citisem într-o carte că bateriile unei vieți umane se epuizează după 650.000 de ore. Dar trecând în revistă istoria medicală a bărbaților din familia mea, am socotit că speranța mea de ore era mai mică decât media: cel mult vreo 600.000 de ore. La cei treizeci și șapte de ani ai mei, puteam spune că mă aflam chiar la jumătatea drumului. Întrebarea era: câte mii de ore irosisem până acum?

Până la acest 31 decembrie, cu puțin înainte de miezul nopții, viața mea nu fusese chiar o aventură.

Fără altă familie decât o soră pe care n-o vedeam aproape niciodată, existența mea se scurgea între catedra de Filologie Germanică, unde sunt lector, și apartamentul meu întunecos.

În afara orelor de literatură, abia dacă aveam viață socială. În timpul liber, după ce pregăteam cursurile și corectam lucrările

1. Obicei tipic spaniol, se mănâncă boabele la fiecare bătaie a ultimelor 12 secunde din an. (N. tr.)

de examen, mă dedicam ocupațiilor tipice ale unui holtei plictisit: citeam și reciteam cărți, ascultam muzică clasică, urmăream știrile... O rutină în care elementele cele mai pasionante erau drumurile ocazionale la supermarket.

Din când în când, în zilele libere, îmi făceam un cadou: mă duceam la cinematografele Verdi să văd un film în versiune originală. Negreșit, la penultima reprezentație. Ieșeam la fel de singur precum intrasem, dar măcar aveam la ce mă gândi până când mă băgam în pat. Odată în așternut, citeam și documentația lor despre filmul respectiv: fișa tehnică, elogiile criticii (cronicile negative nu sunt incluse niciodată) și câte un interviu cu regizorul sau actorii.

Niciodată nu-mi schimbam părerea pe care mi-o făcusem văzând filmul. După care stingeam lumina.

Chiar atunci mă cuprindea o senzație foarte stranie. Mă gândeam că nu aveam certitudinea că a doua zi aveam să mă trezesc. Și cel mai rău era că mă apucam să calculez câte zile, ba chiar săptămâni, aveau să treacă până când cineva își va da seama că murisem.

Neliniștea aceasta pătrunsese în mine de când citisem într-un ziar că un japonez fusese găsit în apartamentul său la trei ani după ce murise. Pare-se că nimeni nu-i simțise lipsa.

Dar să ne întoarcem la struguri. În timp ce mă gândeam la orele irosite, am numărat douăsprezece boabe și le-am pus pe o farfurioară. În față, cupa lunguiață de șampanie și sticluța. Niciodată nu am fost un mare băutor.

Am deschis sticla cu șase minute înainte de bățile ceasului de la miezul nopții, ca să nu fiu luat pe nepregătite. Apoi am aprins televizorul și am căutat un post care afișa ceasul emblematic. Cred că era cel de la Puerta del Sol din Madrid. În spatele cuplului de prezentatori, frumoși și sclipitori, se agita o mulțime entuziastă care făcea să zboare dopurile sticlelor de vin spumant. Unii cântau sau țopăiau cu brațele ridicate, ca să fie prinși de camere.

Ce ciudate și se par distracțiile oamenilor atunci când ești singur!

În fine, s-au auzit clopotele și m-am conformat ritualului de a-mi umple gura cu boabe la fiecare bătaie. În timp ce-mi desfătam cerul gurii sorbind din șampanie, mi-a fost cu neputință să nu mă simt ridicol pentru că mușcam din nada tradiției. Cine mă obliga să iau parte la pantomima asta?

Am decis că povestea asta nu merita să-i acord mai mult timp, așa că m-am șters la gură cu un șervețel și am stins televizorul.

În timp ce mă dezbrăcam ca să mă vâd în pat, auzeam din stradă zgomotul petardelor și al râsetelor.

„Copilării“, mi-am zis stingând lumina, încă o zi la rând.

Mi-a fost greu să adorm în noaptea aceea. Nu din cauza hărmlăiei din stradă – destul de supărătoare, căci locuiesc între două piețe de pe Paseo de Gracia –, pentru că dorm cu mască și dopuri în urechi.

Pentru prima dată mă simțeam singur și stingher de sărbătorile astea și doream ca farsa să se termine cât mai curând. Mă așteptau cinci zile liniștite, ca să zic așa. Urma, pe 6 ianuarie, de Ziua Magilor¹, vizita la soră-mea și la bărbatu-său, care suferă de depresie de când îl știu. Copii nu au.

„Va fi un moment neplăcut, noroc că a doua zi reintrăm în normal“, mi-am zis.

Reconfortat de acest gând, am simțit că mi se închid ochii. Oare îi voi mai deschide?

„Am intrat într-un an nou, numai că nu va veni nimic nou“, a fost ultimul meu gând.

Și am adormit, neștiind cât de tare mă înșelam.

1. 6 ianuarie (Boboteaza), ziua celor Trei Crai de la Răsărit – Melchior, Gaspar și Baltazar –, sărbătoare tradițională în Spania, când se fac daruri, mai ales copiilor. (N. tr.)

O farfurioară cu lapte

M-am sculat devreme și mi s-a părut că, în afară de mine, tot orașul dormea. Era atât de liniște încât, în timp ce-mi ungeam cu unt câteva felii de pâine prăjită, încă în pijama, am avut impresia că prin asta săvârșeam un delict, în loc să dorm după petrecere, așa cum făcea grosul omenirii.

Nu bănuiam că anul cel nou avea să-mi rezerve o mică surpriză, însă cu efect devastator. Precum bătaia din aripi a unui fluture care provoacă un cataclism pe partea cealaltă a globului, se apropia o furtună care avea să-mi dărâme zidurile false între care mi se scursesese până atunci viața. Nu există meteorologi care să prevadă acest gen de viforniță.

Am pus cafeaua la făcut în timp ce terminam de mâncat pâinea prăjită. M-am îmbrăcat și, ca de obicei, am început să-mi stabilesc programul pentru acea zi. Mă simt deabusolat dacă nu-mi organizez ziua, chiar dacă e sărbătoare.

Nu aveam prea multe opțiuni. Una dintre ele era să corectez lucrările unor studenți întârziți. Le predaseră în ultimul moment, chiar înainte de Crăciun, în loc de 1 decembrie, cum îi rugasem ca să am timp să le dau înapoi. Am renunțat la această opțiune.

Sau poate urmăream concertul de Anul Nou de la Viena, deși nu mă omor după valsuri. Oricum, mai erau vreo două ore până să înceapă.

M-am spălat pe față cu apă din belșug, după care am luat pieptenele. Care s-a agățat de un nou fir cărunt, care pesemne că

apăruse peste noapte în mod samavolnic, căci eram sigur că în ajun nu-l aveam. „Or fi ele semn de înțelepciune, numai că nu vreau să știe și alții cât de înțelept sunt“, mi-am zis în timp ce-l smulgeam cu penseta, „e doar o chestiune de modestie“.

Firele albe mă deprimă chiar mai mult decât căderea părului. În definitiv, dacă-ți cade un fir de păr, există posibilitatea să crească din nou, chiar mai gros. Dar dacă încărunțește, n-are cum să redevină negru, cel puțin nu pe cale naturală. Dimpotrivă, cel mai probabil e să albească de tot.

Cu aceste gânduri lugubre, m-am îndreptat spre living. Trecând pe lângă telefon, i-am aruncat o privire tristă. Nu sunase pe 31 seara, cum nu sunase nici în noaptea de 24 sau în dimineața zilei de 25. Și nimic nu mă îndreptăța să cred că situația avea să se schimbe pe 1.

Pe de altă parte, nu era nimic ciudat în asta: nici eu nu sunasem pe nimeni.

M-am trântit în fotoliu, pregătit să mă cufund într-o carte americană cu care mă distram mai nou. O cumpărasem de pe Amazon după ce o văzusem citată într-un roman. Se intitula *They Have a Name for It*¹ și era vorba de un dicționar mai ciudat de cuvinte care există doar într-o anumită limbă.

Potrivit coordonatorului său, Howard Rheingold, a găsi un nume pentru ceva anume reprezintă o modalitate de a conjura existența acestui ceva. Gândim și ne comportăm într-un anume fel pentru că avem cuvinte pe care să ne bazăm. În acest sens, cuvintele modelează gândurile.

Iată câteva exemple de cuvinte singulare:

Baraka, în arabă – energie spirituală care poate fi folosită în scopuri lumești.

Won, în coreeană – împotrivirea de a te desprinde de o iluzie.

Razbliuto, în rusă – sentiment pe care îl ai pentru cineva pe care l-ai iubit de mult, dar pe care nu-l mai iubești.

1. Ei au un nume pentru asta (în engl., în orig.) (N. tr.)

Mokita, în kiriwina – un adevăr pe care toată lumea îl cunoaște, dar pe care nimeni nu îl rostește.

Din spaniolă, editorul dicționarului selectase termeni precum *ocurrencia*¹, cuvânt despre care niciodată n-aș fi crezut că ar fi intraductibil.

Erau mulți termeni din germană, căci această limbă îngăduie oricui – firește, urmând anumite reguli – să compună cuvinte noi. Printre aceștia, *Torschlusspanik* (literal: panica să nu se închidă ușa), definit ca „neliniștea frenetică pe care o simt femeile necăsătorite în lupta lor împotriva ceasului biologic“.

Din cât citisem, mi s-a părut că limba cu rezonanțele cele mai subtile era japoneza, din care se dădeau termeni precum:

Ah-un – comunicarea tacită între doi prieteni.

Sau favoritul meu:

Mono no aware – tristețea lucrurilor.

În timp ce examinam acest termen, mi-am dat seama că un zgomot constant mă deranja de câteva minute bune. Era un scârțâit lent și neîntrerupt, ca al unei insecte care își croiește drum prin lemn.

Am oprit muzica pentru a asculta de unde provenea acel zgomot supărător. Dar tocmai atunci s-a oprit, de parcă făptașul s-ar fi văzut brusc detectat.

Fără să mai dau importanță acelui lucru, m-am întors la fotoliu și la lectură. Dar n-am apucat să-mi potrivesc privirea pe pagină, căci zgomotul a reînceput cu forțe sporite.

„Nu poate fi o insectă, sau cel puțin nu una de dimensiuni normale“, mi-am zis.

Mi-am ascuțit auzul și mi s-a părut că scârțâitul venea dinspre ușă. M-am îndreptat într-acolo, oarecum neliniștit. Ce fel de nebun se apucase să zgrepețene la ușă? Mi-am amintit că în limba bantu există cuvântul *palatyi*, „monstru mitic care râcăie la ușă“.

1. Întâmplare, ocurență, idee, inspirație. (N. tr.)

Om sau monstru, dacă voia să mă sperie, adevărul e că reușise. Oricum, îmi auzise pașii, căci ajungând eu la ușă se apucase să zgârie lemnul și mai abitur, dacă asta era cu puțință.

Îmboldit de frică, am deschis ușa brusc, ca să-l sperii.

Dar nu era nimeni.

Mai bine zis, nici o ființă omenească nu era înaintea ochilor mei. În timp ce priveam, uluit, palierul pustiu, am simțit ceva moale și cald care mi se încurca printre picioare.

Instinctiv, am făcut un salt înapoi și m-am uitat în jos ca să văd ființa care-mi zgâriase la ușă. Era un pisoi, care acum mă saluta cu un miorlăit muzical. Un exemplar tânăr, dar nu chiar pui, cu blană vărgată, ca alte milioane de mâțe care aleargă și se cațără pe lumea asta.

Probabil că se aștepta la o atitudine mai beligerantă din parte-mi, căci s-a freat și mai tare de mine, compunând un opt orizontal printre picioarele mele. Numita „bandă a lui Moebius“, care reprezintă infinitul.

— Gata, ajunge, am spus și l-am împins ușurel cu piciorul spre palier.

Dar pisoiul a intrat iar și, din mijlocul antreului, mi-a aruncat o privire întrebătoare.

Învingându-mi sila pe care mi-o provoacă pisicile, l-am apucat de ceafă și l-am ridicat. Credeam c-o să mă atace cu ghearele, dar s-a mulțumit să scoată un miorlăit ascuțit.

— Și-acum întinde-o, i-am poruncit, în timp ce-l azvârleam pe palier.

De cum a atins podeaua, pisoiul a rupt-o la fugă cu agilitate, întorcându-se în antreu, înainte ca eu să apuc să închid ușa.

Începeam să mă enervez.

Pentru o clipă, m-am gândit să-l sperii cu mătura, cum ar fi făcut taică-meu într-o asemenea situație. Ca și cum aș fi vrut să-l contrazic de dincolo de mormânt, sau poate mânat de vreo urmă a spiritului Crăciunului, cert este că m-am dus să-i pun lapte într-o farfurioară ca să mănânce și să mă lase în pace.

Credeam c-o să vină după mine în bucătărie, dar a preferat să rămână în antreu, de unde mă privea așteptând.